

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Gedey Gábor ügyvéd által képviselt Televízió Zrt. felperesnek a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Fővárosi Bíróság előtt 20.K.34.300/2008. számon indult perben a Fővárosi Ítéltábla 2011. január 6. napján kelt 4.Kf.27.456/2010/7. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 19. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 4.Kf.27.456/2010/7. számú ítéletét a per főtárgyát tekintve hatályában fenntartja, az illetékre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezi, és kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 24.000.- /azaz huszonnégyezer/ forint fellebbezési illetéket.

A felek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségüket maguk viselik.

Kötelezi a Legfelsőbb Bíróság a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 18.000.- /azaz tizennyolcezer/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I N D O K O L Á S

Az alperes 1526/2008./VIII.27./ számú 2008. augusztus 27. napján kelt határozatában megállapította, hogy a felperesi műsorszolgáltató a 2008. május 18. napján 20:05 perces kezdettel sugárzott műsorszám nem megfelelő korhatár kategóriába történő besorolásával megsértette a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény /a továbbiakban: Rttv./ 5/B. § /3/ bekezdésében és 5/C. § /2/ bekezdésében foglaltakat, melyre tekintettel 5.174.727.- Ft kötbér megfizetésére kötelezte. Megállapította továbbá, hogy ugyanezen műsorszám előzetesének nem megfelelő időpontokban történt sugárzásával megsértette az Rttv.

5/A. § /2/ bekezdésében foglalt rendelkezést, melyért 862.454.- Ft kötbér megfizetését írta elő.

A határozat indokolása ismertette a műsorszám tartalmát, részletesen bemutatva a kifogásolt részeket, és ezek elemzésével megállapította, hogy az elhangzott szöveg olyan értékrendszert közvetített, amely egy még kialakulatlan személyiségű, világképű fiatal erkölcsi fejlődését közvetlenül befolyásolhatja. A felperest az eljárás során nyilatkozattételre hívta fel, mely nyilatkozatra figyelemmel kifejtette, hogy a Nemzeti Filmiroda II. kategóriába sorolása nem köti a hatóságot, az csak tájékoztató jellegű, továbbá nem sértette meg az eljárási jogszabályokat az alperes azzal, hogy az eljárás megindításáról külön nem értesítette a felperest, tekintettel arra, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény /a továbbiakban: Ket./ 29. § /4/ bekezdésének c/ pontja alapján mentesült a Ket. 29. § /3/ bekezdésében meghatározott értesítési kötelezettség alól, mivel alperes folyamatos ellenőrzést végez, folyamatosan „monitoringozza” a műsorokat, és e „monitoringozás” alapján készült jelentésekben foglaltak alapján dönti el, hogy melyik ügyben indít eljárást. Jelen esetben is ez történt, amikor a felperest a Ket. 51. §-ának /2/ bekezdése alapján nyilatkozattételre hívta fel monitoring-jelentés megállapításai alapján, mely az első eljárási cselekménynek minősült, így az eljárási határidők is innen számítandók.

A Fővárosi Bíróság a felperes keresetét elutasította. Az elsőfokú bíróság - utalva a Ket. 111. § /1/ bekezdésére, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./ 339/B. §-ára - kifejtette, hogy a hatóság mérlegelési jogkörében jár el, az ügy érdemére kiható eljárási jogsértést nem követett el, a kategorizálás kapcsán kialakult egységes bírói gyakorlat szerint nem önmagában az erőszak megjelenítése, hanem annak jogszerűtlen ábrázolása tilalmazott, vagyis az, hogy az erőszak olyan módon van megjelenítve, ami alkalmas a 16 éven aluliak fizikai, szellemi és erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, figyelemmel az ilyen tartalmú képsorok fajsúlyára, a filmbeli megjelenítések arányára, a filmbeli kontextusra. Amennyiben a képi eszközök, a zenei- és hangeffektusok az agresszivitást, az erőszakot hatásában fokozódó módon jelenítik meg, úgy értelemszerűen a műsorszolgáltatóknak megszorítóan kell eljárniuk, és a filmalkotást magasabb kategóriába kell sorolniuk. Az elsőfokú bíróság a műsorszám megtekintésére tekintettel állapította meg, hogy az alperes határozatában és annak indokolásában átfogóan, teljes körűen, és e szempontokra figyelemmel értékelte a műsorszámot összességében és részleteiben, mellyel a bíróság teljes mértékben egyetértett. Az elsőfokú bíróság szerint is a zenei aláfestéssel és a képi összhatással olyan képsorok tűntek fel, amelyek sokkoló hatásúak voltak. A félelemkeltő, ijesztő jelenetek halmozottan

fordultak elő, a szereplőket szinte folyamatosan félelem töltötte el, rettegésük ábrázolása megrázó részletességgel, fokozott intenzitással történt, és a főszereplők állandósult fenyegetettsége a nézőkben is igen magas szintű feszültséget, félelemérzetet keltett. Ez pedig alkalmas lehetett a 12 éven aluli nézők nyugalmanak és biztonságérzetének a megzavarására. Közeli felvételek voltak ijedt szemekről, páni félelemről, és mivel az alkotás egy temetéssel zárult, így a történet feszült, melankolikus hangulatban, egy ember halálának tényével ért véget. Megjegyezte a bíróság, hogy a III. kategóriába történő soroláshoz nem kell feltétlenül a filmnek erőszakot alkalmaznia, ugyanis a képi megoldások, a hanghatások, és a zenei aláfestés is félelemkeltésre alkalmassá tehetnek egy jelentet anélkül, hogy az erőszakot közvetlenül mutatnák.

A bíróság az eljárás megindításáról való értesítési kötelezettség körében kifejtette, hogy e körben is teljes mértékben osztotta az alperes álláspontját. Az alperesnél a digitális archiváló rendszeren /DAR/ keresztül valamennyi műsorszolgáltató mindennap sugárzott adása rögzítésre, és archiválásra került a nap 24 órájában, ezért megállapítható, hogy az alperes valóban folyamatos ellenőrzést végzett és nem rendszeres ellenőrzést. Így a Ket. 29. § /4/ bekezdésének c/ pontja alapján mellőzhette a közigazgatási hatósági eljárás megindításáról szóló értesítést. Emellett az értesítés célja az, hogy az ügyfél tudjon róla, hogy őt érintő eljárás folyik az ügyféli jogok tényleges érvényesülése érdekében, és az értesítési kötelezettség megsértése akkor tekinthető az ügy érdemére kiható jogsértésnek, ha a Ket. 29. § /5/ bekezdésében foglalt tartalmi előírások nélkül a jogalkotói cél, tehát az ügyféli jogok teljes körű gyakorlása nem érhető el.

A másodfokú bírósággént eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta annak helyes indokai alapján. Utalt az ORTT 1494/2002./X.17./ számú határozatában kidolgozott besorolási szempontokra, mely szerint a II. kategóriába tartozó műsorszámok tartalmazhatnak olyan elemeket, amelyeknél a gyermekkorúaknak problémát jelenthet a látottak önálló értelmi és érzelmi feldolgozása, de egy nagykorú segítségével képesek megbirkózni a műsorszám tartalmával.

A Fővárosi Ítéltábla ítéletének rendelkező része 362.200.- Ft fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte a felperest, hivatkozva az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény /a továbbiakban: Itv./ 37. § /1/ bekezdésére, és arra, hogy ezen ügycsoport 2010. január 1. napjától nem tartozik az Itv. 43. §-ának /3/ bekezdése alá, ezért az eljárás fellebbezési szakaszába lépett ügyre az Itv. 39. § /3/ bekezdésének c/ pontja sem alkalmazható. Mindezt az illeték általános alapját az általános szabályoknak megfelelően az Itv. 39. §-ának /1/ bekezdése szerint, mértékét

pedig az Itv. 46. § /1/ bekezdésének megfelelően kellett meghatározni, ez pedig a 6.037.181.- Ft kötbérhez igazodott.

A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre és az alperesi határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését. Előadta - a perben előadottakkal egyezően -, hogy a Ket. 29. § /4/ bekezdésének c/ pontja nem volt alkalmazható, mert nem folyamatos ellenőrzésről, hanem rendszeres ellenőrzésről volt szó, és a 2826/2007./XII.12./ számú ORTT határozatból - amely az alperes ellenőrzési munkatervét tartalmazza - kiderül, hogy a felperessel kapcsolatban jobbára negyedéves-féléves rendszerességgel folytat vizsgálatot alperes, bizonyos körülmények tekintetében pedig csak évente.

Előadta továbbá, hogy sérült a Ket. 72. § /1/ bekezdésének e/ pontja, mert hiányzik az alperes határozatából a tényállás, és az azt alátámasztó bizonyítékok felsorolása.

A jogszabálysértések körében hivatkozott a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./ 336/A. § /2/ bekezdésére, mert álláspontja szerint az alperesnek kellett volna a perben a határozati tényállás helytállóságát bizonyítania, és kifejtette azon álláspontját, hogy a határozat, illetve az ítéletek indokolása lényegében nem tartalmazta, hogy miért a III. és nem a II. kategóriába tartozó filmről van szó, mert csak leírták, hogy az ábrázolt, fantáziaszült események erősen félelem keltőek, támadóak és agresszívok voltak, de a miértre nem válaszolnak. A körülmények leírása nem teremt logikai kapcsolatot a kedvezőtlen befolyásra való alkalmasság között. Emellett nem tért ki az elsőfokú bíróság ítéletében arra a felperesi hivatkozásra, hogy az alperes saját honlapján közzétett besorolási adatai miért nem minősülnek az alperesre nézve kötelezőnek.

Mindemellett sérelmezte a jogerős ítélet illetékkiszabásról szóló rendelkezését, mert egyrészt álláspontja szerint a kötbér nem adójellegű kötelezettség, hanem közigazgatási bírság jellegű, és az irányadó bírói gyakorlat az adóügyekben rámutatott, hogy a pótlékok és bírságok nem számítanak bele az illetékalapba /KGD 2000/8-9., KGD 1996/12. számú Közigazgatási Kollégiumi vélemény/. Előadta továbbá, hogy az ügy fő tárgyához képest járulékos jellegű követelések, így a kamat, kötbér és ehhez hasonló követelések sosem képezik az illeték alapját az állandó bírói gyakorlat szerint. A kötbér önmagában nem önálló követelés formájában létezik, csupán járulékos jellegű. Csatolta az ELTE tiszteltbeli tanárának dr.K. D. ügyvéd tanulmányát a műsorszolgáltatási ügyben irányadó pertárgy értékéről.

Emellett vitatta, hogy az eljárás kezdetekor hatályos rendelkezésként a 2010. január 1. napját követő szabályok

alkalmazhatóak lettek volna, mert a Fővárosi Ítéltábla Közigazgatási Kollégiuma által elfogadott elvre való hivatkozás nem kellően konkrét, és felperes által nem ismert, hogy milyen gyakorlatra utal, amikor megállapítja azt, hogy az illetékszabályokat az adott másodfokú eljárás elindulásakor hatályban lévő jogszabályokat kell alkalmazni. A felperesi álláspont szerint a jogszabályokból csak az vezethető le, hogy a keresetlevél benyújtásakor irányadó szabályokat kell alkalmazni, hiszen az illeték alapjának megállapítása is ez alapján történik a másodfokú eljárásban is, ebből pedig az következik, hogy az utóbb 2010. január 1. napján hatályba lépett új szabályokat alkalmazni nem lehetett. A felperes hivatkozott továbbá a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. tanácsának mediaszolgáltatással kapcsolatos ügyekben hozott ítéleteire, amelyekben 2010-ben az Itv. 39. § /3/ bekezdésének c/ pontját alkalmazta.

A felperes felülvizsgálati kérelme részben alapos.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet helytállóan tárta fel a tényállást, és az ügy érdemében mindenben helytálló jogi következtetést vont le, azonban az illetékszabályokat tévesen alkalmazta.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint is a Ket. 29. § /4/ bekezdésének c/ pontja alapján jogszerűen mellőzhette az eljárás megindításáról szóló értesítést az alperes, tekintettel arra, hogy az eljárás első érdemi cselekménye a felperes nyilatkozattételre való felhívása volt, amely teljes egészében lehetővé tette az eljárás során felperes ügyféli jogainak gyakorlását. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a felperes érvelésében összekeveri azt, hogy maga az ellenőrzés folyamatos, azaz minden műsorszám rögzítésre kerül, és azt, hogy ezek értékelésére milyen időközönként kerül sor. Az értékelés során kerül sor a teljes időszaknak a megítélésére, és ez alapján az eljárás megindítására. Ezért helytálló volt a jogerős ítélet azon következtetése, hogy jelen esetben folyamatos ellenőrzésről volt szó.

A Legfelsőbb Bíróság az ügy érdeme vonatkozásában rá kíván mutatni arra, hogy a felperes lényegében a Pp. 206. § /1/ bekezdésének, közvetve pedig az alperes határozata tekintetében a Pp. 339/B. §-ának sérelmét állította. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban, mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban, az ügyben eljáró bíróságok jogi mérlegelésétől csak akkor térhet el, ha a mérlegelés iratellenes tényeket vett figyelembe, vagy a mérlegelési szempontokat nem tárta fel, avagy ezen mérlegelés kirívóan okszerűtlen, azaz nyilvánvalóan téves volt. Jelen esetben mind az alperes határozata, mind az eljáró bíróságok részletesen, okszerűen elemezték a perbeli műsorszám tartalmát. A felperes nem tudott rámutatni olyan tényre vagy körülményre, melyből az következne,

hogy ez az értékelés kirívóan okszerűtlen volt. A Legfelsőbb Bíróság nem értett egyet a felperes azon álláspontjával, hogy a miéltre nem kapott választ, mivel nemcsak az alperes határozata, de az elsőfokú ítélet, valamint a jogerős ítélet is megfelelően részletes volt e körben. Mindezért a felülmérlegelés tilalmára tekintettel is megállapította a Legfelsőbb Bíróság, hogy sem az elsőfokú ítélet, sem a jogerős ítélet nem sértette meg a Pp. 221. §-a szerinti indokolási kötelezettséget, ahogy a Pp. 206. §-ának /1/ bekezdését sem. Ugyanerre tekintettel nem sértette meg alperes határozata a Ket. 72. § /1/ bekezdésének e/ pontját.

A jogerős ítélet által megállapított illeték jogszerűsége vonatkozásában a Legfelsőbb Bíróságnak elsősorban abban kellett állást foglalnia, hogy melyek voltak a hatályos illetékrendelkezések, melyeket a másodfokú bíróságnak alkalmaznia kellett.

Az Itv. 39. §-ának /1/ bekezdése szerint a polgári peres és nemperes eljárásban az illeték alapja - ha törvény másként nem rendelkezik - az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke; jogorvoslati eljárásban pedig a vitássá tett követelés értéke. Az Itv. 39. § /3/ bekezdésének c/ pontja szerint 2010. január 1. napja előtt indult peres eljárásról lévén szó, mivel akkor még az eljárás tárgyának értéke nem volt meghatározható, az illeték számításának alapja a Fővárosi Ítéltábla előtti fellebbezési peres eljárásban 400.000.- Ft, mértéke pedig az Itv. 46. §-ának /1/ bekezdése szerint 6 % volt.

A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény /a továbbiakban: Fmetv./ 63. §-ának /3/ bekezdése módosította az Itv. 43. §-ának /3/ bekezdését, mely módosított szabályra hivatkozással döntött a Fővárosi Ítéltábla az illeték mértékről. Az Fmetv. 61. §-ának /2/ bekezdése értelmében a 63. §-ának /3/ bekezdése 2010. január 1. napján lépett hatályba.

Ugyanezen szakasz /6/ bekezdése értelmében e törvény rendelkezéseit - a 64. §-ban foglalt rendelkezések kivételével - a hatálybalépésük után indult eljárásokban kell alkalmazni.

A konkrét esetben ezért azt kellett eldönteni mindenképp előtte, hogy mi tekinthető az ügy indulásának. A Fővárosi Ítéltábla szerint a másodfokú eljárás megindulását /fellebbezés benyújtása/ kell érteni az ügy indulása alatt, míg felperes szerint a keresetlevél benyújtását, amely 2010. január 1. napja előtt történt, ekként a korábbi illetékszabályok alkalmazandók.

A Legfelsőbb Bíróság a kérdés eldöntésekor az 1/1998. Polgári Jogegységi Határozatot /1/1998. PJE/ tekintette irányadónak, amely állást foglalt abban a kérdésben, hogy ha a kifogás intézményét

érintő Pp.-t módosító törvény rendelkezéseit a hatályba lépése után indult ügyekben kell alkalmazni, mi tekinthető az ügy indulásának.

Az 1/1998. PJE határozat indokolásának IV. pontja szerint az ellentétes álláspontok feloldása és az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása érdekében a jogegységi tanács a kérdés vizsgálatát nem szűkíthette le csupán a kifogás jogintézményének az alkalmazhatóságára. Elsősorban azt kellett vizsgálni, hogy a Pp. rendszerében mit kell az ügy meghatározásán érteni. Tagolható-e annak függvényében, hogy az eljárás különböző szakaszokra osztható. Nevezetesen első fokú eljárásra, a perorvoslatokra: így a fellebbezésre, a perújításra és a felülvizsgálatra vonatkozó eljárásokra.

Azt kell megállapítani, hogy az előző tagolás ellenére a polgári eljárás egységes szabályrendszert jelent, amelyet egyértelműen tükröznek a Pp. 239. §-ában, 269. §-ában és a 275/B. §-ában foglalt utaló rendelkezések.

Ebből következően - hasonlóan az eljáráshoz -, az ügy fogalmát is egységesen kell értelmezni, bármilyen szakaszban is tart az. Az ügy ugyanis a Pp. 1. §-ának értelmében az a perben szereplő jogvita, amelyben a bíróságnak döntenie kell.

A következő kérdés, hogy mit kell érteni az ügy indulásán. A Pp. 2. §-ának /1/ bekezdésében foglaltakból egyértelmű, hogy az ügy a bíróság előtt akkor indul meg, amikor a keresetlevelet, nemperes eljárásban a kérelmet benyújtják. Ezért a jogszabály hatálybalépését szabályozó eltérő rendelkezés hiányában nincs jelentősége annak, hogy az ügy a későbbiekben az egységes eljárás milyen szakaszában jut el a jogerős befejezésig.

A 1/1998. PJE határozat indokolása arra is utalt, hogy a jogegységi határozat ezzel a korábbi - az elbizonytalanodást megelőző - töretlen és egységes bírói gyakorlatot erősítette meg.

A Legfelsőbb Bíróság e jogegységi határozatban kifejtett elveket teljes mértékben alkalmazhatónak találta az Fmetv. által módosított Itv. szabályok hatályba léptető rendelkezéseire is, mert ahogy arra a jogegységi határozat maga is utalt, a jogegységi határozatban foglalt fenti jogi levezetés nem korlátozható a kifogás intézményére, hanem általános elvi élű megállapításnak tekinthető.

Ebből következően a 2010. január 1. napján hatályba lépett illetékszabályokat - ahogy azt felperes helyesen kifejtette - a jelen ügyben még nem lehetett alkalmazni, mert a peres eljárás 2010. január 1. napja előtt indult.

Minderre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának /4/ bekezdése alapján az illetékrendelkezések tekintetében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a 2010. január 1. napja előtt hatályos Itv. 39. § /3/ bekezdésének c/ pontja szerinti

rendelkezők alkalmazásával állapította meg 24.000,- Ft-ban a másodfokú bírósági eljárás illetékét. A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján tartotta fenn a másodfokú ítéletet a per főtárgya tekintetében.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem részbeni eredményességére tekintettel a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségek tekintetében a Pp. 81. §-ának /1/ bekezdése alapján döntött úgy, hogy mindegyik fél saját költségét maga viseli. Ugyanerre tekintettel a rendelkezett a Legfelsőbb Bíróság az Itv. 50. §-ának /1/ bekezdésére figyelemmel arról, hogy a 36.000.- Ft eljárási illetéket felperes fele részben köteles megfizetni, míg a másik felét az alperes személyes illetékmentessége folytán a Magyar Állam viseli.

Budapest, 2011. december 13.

Bauer Jánosné dr. sk. a tanács elnöke, dr.Kovács András sk. előadó bíró, dr.Kovács Ákos sk. bíró